

Միութենական Արազվերստիցատի
Յովսէփ պէ, ին էմիթ Թէտովիսի մէ,
սէնէսինտէ արեազատար օլտուգարը
րիվանէի օլման իւշ իտպիլկեր-
աէն, եայնը Տ. Հէ. քիմանըն Գա.
Իթթա սէրայը տայրէսինտէ քսային
մաշքմիսին պիր օտաւընտա Թէվ-
գըք իտիմի օտուրը մուշաղգազ-
սուրէթտէ անչարլիյր տրը :

Ճիւլ հազդգաւ, նե՛ անայիպ հի.թ.
մէթ, վէ հաննը պիր հադդըռ տե-
պէպ վէ գայտեհե մէպնի տիր ըր
միւթէմէֆասա պազաւ հէ.թիւիւր
միւթթէֆիզ իւլ հարեքէ վէ իւլ ըի.
շիտէն միւրթթթէպ, վէ լէրթիպէ-
րիտէ տէ պնի թէրթիպ ի.թէն, պոնե-
լըտաւն ետալըզ պիրիւր, ո տա
քեաֆֆէսնտէն էմվէլ, հուզուրու
մաճէմէհէ ճէլպ օլուռուր, եմնէ
պո. պիրիսի ետալըզ թաճըռ թէվ-
զիւթէ ոլընըր, վէ լէնն աա սալը վէ.
թիւթէզ պուռուռուր :

Հէմուէ իլմի թէպապէթին, ինճէ
լէ նաղիք, վէ հէր քեսնէ պիլինմէ-
նի ղալլիլ գապիլ, վէ միւնէրթես սէ-
լէնլնէ թաշօրլէ միւթէվազըփ պու-
տնանի, իւլէրին Ֆէրդ ու լմէմիդը,
թէռքիք վէ մուհալէմէնի, վէ հիւրմ
ն գարարք քէ յփիեթիլնա'որլ գան-

Ինքէն պուրսով հազդգաթէն ճայլ
նորիցիդայ վէ թէնսալիֆ տուր։ Պու
հիսապճա, էկէնչի, առի հէքիսմէր,
իկ մէմուրէնի սայիլէ տէ իւովէ ի
քաթիմը մէմուրէնէմ վէ վառիմէ օ
թարպ, պիւր տէ հէքիմ՝ վէ հէքիմ
էրին տէ էն մահիր հէքիմի առաւ վէ
քընսաւ օլունսմադլար, վէ ալը հէ
քիմէրին տէ գուստրուսու պուլուպ,
հիւ.քմ վէ գարար վիրէպիւնճէր մէր
թէպէտէ իղթիտար մէ մալուսմաթ
մէն էն իւլունիլէթիմ հայլը պուլունա
հազդար իսէ, օլ հայտէ, մէքթէպի
ծըպպիւնէի շահանէ տէնիլէն հէ յեհ
թին, վէ հէքիմիք իլլմիս թահսիլ
չին, էօմրէր ու աղչէլէր թէլէֆի
նէ, էվրօքալարա գատար կիսիւլ,
տիրօլար պալարա պուրալարա կէ
նէնէրին, վէ պուրալարն իչնտէ հա
քիմիլէրին տախի պալը աղլրտղը վա
լըթ, աման զաման տիչէրէք հէքիմ
էրէ միւրաճաաթ իթմէնին ին՝ իւ
նուսու գալլըր տէնու սիւսլ իտէրիլ
վէ սիւսլ իթ մէնէ տէ գանաաթ
թէմէրէրէք, իլլ մէնէն տէրիլ վէ
քընսալ թէնսալիֆ թէքստրիւնէրիլ

ԱյլաՏֆերտրդառէ խոնէտանը վա-
րիսէրխոնէն պու պապոտէ հիշ պիր
տալաճը պուտառադը հայտէ, իշ-
պուր թէֆապիթի մալիէն մաթլուպը
քիթի խիլն ին նէ՝ խիլն տարալաբըդ
տաւ լաեղը իւզրէ խոնաշըամաեօր,
Հիւ.քիւ.թիթի պու պապոտէ.քի տիգ-
աթիւրնըն էսապը՝ եալընըղ էմիլիէթի
թ.ա.մ.միէ.քի վիդաքէ, իլէ պրապգը,
թէապապիտառն տպր ֆերտրնի պիլէ
տիւ.լաբը մալաթարա վէ վազըլմազը
թէլէէֆ օլաւամաըն խալիսանէ կեօ-
նէլէլէմէ.քոնէ իպարէթ օլուտ.գու, հէմ
անըլալը վէ հէմ.տէ հէր վէճճ իլէ
հազ.գլլ տըր:

Պիղիմի իթիրազը մեզ հետ՝ տա վանքին
սուրբ թի ճէրէ Եանքնա վէ իսթիսնաի-
Եէթ վուգուինէ գարշը վէ պիր տէ
պիր ասամըն տիիւէթի տամաճը պու-
րունսուղու հալաէ, նիզամէն 30 շու

Վէստէլամ, վէ իսկէսէյի քէլամ :

Պաշ վէքիլ ֆէխուսէթլու տէվէթ-
լու բաշա հապրէթէրինին էնիլիէ-
թէրի օլուպ, թարապլուպ Շամ րէ-
տիֆ ք օմանտանը օլան վիրիլիպ Մադ-
հար բաշա հապրէթէրինէ ֆէրիպիք
րիւթպէսի թէվհէհ Կուլլուհուշ տըրի

Կիրևտե՛ն միւլթմէքքն խրխթիւ
հանաւարն Նուֆուսան ք'տրէթին
մաւաղէնէ թաշկընա ալմագ , յի
խաւմէ հայտիւ պէ յոնտէ պիր միւս
սալաթը թամմէ հասող խտէպիւնէք
իշին , Բուսիսաան թարո ջուշուն
Միւսէվկէր ին՝ պիր տէ մուհանթը
էրին օրաւա կէնտտէրիիպ , եկրէշ
մաւաղէնէսին ճէրտէրի չալմաիս ղա
ղէթտաղէ իստէն հիւր ղաւմէ թ Սէնկյէ
նէ թալիսիէ իտիքու :

Տեղիվէր ու վաթան հազ զընտա պու
միտիւր գապիւր իծրա վէ խալլըր
թաապիւրը տիւիւնիւ պ մէ զըր
իծրաւ գնուրապըր իւթար իլէ-
մէֆ, էօթէտէն պէրու Ճէրիւնիւն
պապիւթէր մէ պապիւթիւն մախա
հապիւթէն իւթն, ածապա ընտի-
սի՝ տէ պու պապտէ հէմէֆքեարլէ-
րի իլէ պէրապէր պու իշիւ պաշնա

ի ի ներքի խոնպելիրութս, համլիյեթի վն
վաթանքերէլլըլիկնէ տիեհէնք եօգ
տուր, իսեմէտիկը հալտէ, պարի
հիւ, օլմագաս, պու կիպի վազթի կէ
միւլ էջ հիւ, պիթ վէհէն իլէ ֆայխտէս
օլմանէն էք գապիլի իծրա պուլուր
մանան էֆեքար ու լոտալլուրալը
իխթար իլէ, նաֆիլէ ետէր պարտէ
պու եղադտէն զայլէ հաւըլ իժ մէք
տէն ֆերազաթ կէլմէտի իչն խալի
սանէ ձերիտէեք իխթար օլունուր :

Սկէսէ յէշ դանաղ գուճախանաբնն
ըէ յիսի՝ Մի Զերթախան տը Լընէբոս
Ափրիգատա մահէլլէ խալալ իլէ Զրաւն
սըղլար պէ յնիտէ իմ իրաֆրն գապիւ-
նիդ զտուղս զաննըն թէքիւլ իյէ-
մէ քէֆէբարը իւէ, պիր իրաւէ նէշը
իտիւլ, պուշուռն պիր նիւսթէսինի տա-
խի էմիր Ապա իւլ Գատէրէ կէօնաէն-
մէշ յաւուղանտան, էմիրի միւշարէ-
վէշ տալիլ շու եօլտա պիր ճէվապ
եաղմըշ տիր :

Մ. Ֆերտինան տւ լըսէրս ,
ճէնապը Հադդ սիդի Ֆէնալլը տան

մահաֆառագ իրէ էշիլիկէ թագ իրագ
իլլէսին: Պրիւննի վէ իրքինի մէրթ ու-
րիւնուդ ինչ պաղը մալուածիը հալիլ
բախալէնիդ եւտիսիլքէ վաւալ օրուլ,
լիւսաքը Ուրպպիւնէ թէրէք մէ իրտիր-
տիք: Վէ տորւնւնտէ էֆքքարալ ա-
լիէն ինչ նէսպիհի միւք մէնչէ կէօր-
տիւք: Սէօղիւնիւզիւ ֆէհմ խտէնք
գապպիւր վէ իշիտէնք գուրգալար
պուրնիւրը ճհնապը չափգտան ի-
մէնի խաղիւք, զիրա խաղաթը վիւր-
մէք գօլպալար: Ֆազալմ “նասիհա-
լը գապուլ իմտիրմէք միւշքիւ-
տիր” տարպը մէտէլնէ զայլը վե-
րգֆ օթամապընդ: Սիյ ինասիլիք ին-
չամնալ ալիւ նէ իմիւրէն հասէնէ իշիւ-
նապալ խոնէ հարէքթթաւ պուլու-
տունուդ, ճհնապը չափգ հարէք-
թի խաղիլիէտէ պուրնանյալըն զոյ-
քթիլինի միւսալ մեշք խտէրգալմանիլնի
իլլէսինէ: Վէ իմիւրէն հասէնէ իւ-
զէրինէ իւշիլթիլնի օրուլ, պուլու-
տալի էլալմիրի իլլէսինէն իթալմ,
վէ իպատուլլահա էշիլիք իմմէք գա-
զիւնէսինալ իպպաթ” տիլ: Ճհնապը
չափգ, մալլուր գաթթալ իլիլիք իտէն-
լէր մէվէր: Հէման նիտալմընդ ինչ
պէրիւրուտար օրունուդ, տսթիւմ:

25 ապրիլ 1882 մուխլիսինիզ
 Սահակ Գաբրիել

Արմանիատա շու էսնամե 34.802
նէֆէր էսկի-գաթօլիք մէվհուտ օ
լուպ, պոռնլարըն 16.217սի Բրուսիա
տա , մէ 16.613իւ. Պատ կրան տուգա-

պոնտան պէջիլէ խըզմէթինիզտէ պուլունմազ
գապիլ տէ. յիլ տիր :

Պահել, Ստրիանի ինչ գաթիկեն թեպիկեթիլ
մապաշաթ իմ մե.ք իմ թեպիկեթիլ
ճա պիբ մե պեթի իմ թիկաթ իլլեթիլ
Մա-
տան մե Շապենի իս, կենե զըլլեթիլ
տեմ թե մեթիլ տեմ իս թեպիկեթիլ
օյաթաթ.

— Ուորի՛կն, պէնտէն այրըլմադ ի՛նչ իսթէ
Եօրսունուզ, տէտի :

— Մտտում տիւշէս, վագաա սիղտէն ոյլըլ
մագ, էամիրումտէ է՛ն զիեաոտէ մուծիպի քէտէր
պիր մատտոէ իսէ տէ, նէ՛ չարէ քի . . .

— Սէպտեմբրին, նե՞ վաղը օրտու, տէսի աւարճէ :

— Բէ՛ք ի՛նչ, միւսը՝ տե՛ղ, տէ՛աի Պշա՛նչ,
մատա՛քը երբ խաթարո՞ իսն՛չդ, վու՛գ ու՛ի հալի՞
դէ՛ւանէ միւսա՛րայտի՞ իլը՛րիմ։ — Տիւն՛նս իսն՛չ
բը՛լ յէթա՛տը պի՛ր շէ՛ լիմ՛ վար իսն, օ առախը՛
դէ՛ւանի՛մ՝ նամու՛նմ առը՛ր, Հէ՛ր բի՛մ քի՛ նամու՛ն
սու՛նն առը՛ր նու՛ր իսն, միւսա՛տը իսն՛չ մե՛մ։
Պիսն՛նս իսն՛չ պու՛ դառը՛ր, նամու՛ն ճի՛նչ իլը՛ր
պէ՛նի թա՛հըր ի՛նքի, պէ՛նի քա՛տը ճի՛նչիս
իլը՛աի, ի՛ն հա՛գը բնու՛ պի՛ր թա՛գը՝ ալչա՛գն
թա՛տալիւրաթի՛ս զա՛հից օլա՛տ, ի՛ն պի՛ր իսն՛չ
տաթի՛, պի՛րմ էտե՛ղ, պէ՛նի նամու՛ն առը՛ր զո՛ւ,
մուրա՛նն առը՛տու, իլը՛է պու՛ սէպէ՛ղէ մէ՛ղ,
նի, պէ՛ն պա՛ւ էվա՛ն արթը՛ր առը՛րամ, պէ՛
ն, Հէ՛մպ ալ՛ կի՛ն իլը՛րիմ։

— Ա՛հ, տէտի Գարիան սիւէ. բլէրնին սըղա-
ագ, հագգըմուս իփիկիւս իտիւօր, շիմտի
լէն պու գըզը գըղպանընօրում, տէեու զանն
լունաճագ տոր :

— Սուս օրոնուդ, Թա՛րխան, տե՛՛նու էմը ի՛մ
 քի լա՛ն տը Շապէ՛ն, — Եւ յի՛մով քի Հաբէ՛քէ՛ն
 ի՛նիդ կէտթէ՛րիտօր քի, այդ ոսպա՛հ սէնին
 ագը բնտա վազը օրան Հաբէ՛քէ՛թ իմե՛ն Հազ-
 ւմա՛յար իմի՛շ :

— Տիմէք . . . տէտի իհիծիւարէ էմէքտար ,
էօղ եաշլարը թէքրար աղարագ , տիմէք , մա-
ռամ պաննա եհնիտէն թաղիրդէր վէրիւօր :

— Վերադառնա՛լ թաղերէն հազ գլը տըրւար, վէ
իդ օնկարաւ միւս թահազ գտնելը:

— Մատա՛մ տիւղէ՛ս, զաթընըդըն առատէթի
աշինէ նէզարէթ իթարկիմ՝ էշի՞ն մի թահդիր
է թաղիրէ միւսթահապդդ ոյրս հօրում՝:

— Իշխարի եօրտունուդ, մատամ, — աէսի Պլանչ,
էրզրումէնին աէօգիւնիւ ըէսէրէք, — օրհնե-
ուղորտունուղտա պիլէ, սիւարէ սցիւ էօ սիւիւ
ըզը աճրմը, վէ էօմիւրիւն մուճիւր ուրտ-

խենթի օլան պիր իլիմ իֆաթա պէնտի արզր մաղ-
ար դըլմըշ օլտուղունուղ իչին, սաստէթի ի հա-
նէ-նէ տէրացոյ թէհսի քէ օտոտ գունու, պէ

... անհա ճիւրաթ իյլէօր ... — Պու մէտղերին
յլթընտա կիլլէնէն տէհչէթլի էորար նէ" տր

. . . — Պէն նէ՞ հարաւրժ քի , պոռ եօտսս սկըլ
թխանս ախշար օլուեորում . . . — Այս պահի-
դէ Մարիանտան իզահաւթ իմէ էբիմ , վէ ախշ
ուղէրինէ կէէրէք , վէ էբէրիսի պըրպըլնէ

դավուշտուրարագ, սյու պապուէ մէջպուրէնէ
էմր միրմէնիգի ընճա իյլէրիմ, մա'տամ:

— Ա՛հ, տե՛հու ճե՛կապ վրտաի շիտեթի՛ն Է-
լեհին սաաղբ սիւտանա՛ւ, պի՛ր քեթե՛ տիհա,
նրա՛յ աշաճազ օլուր խե՛մ, բէ՛ք չօթ չէ՛յ մե՛յ-
լե՛նէնէ մե՛ծապօր օրաաաղալումա՛ն, հէ՛կ պի՛ր շո՛յ
սե՛զլէ մե՛նէյի միւրաճաճ աաաո խեթրի՛մ... —
Ա՛րի՛կ էմբաաաղալը՛ն արթըզ տիհինէնէ՛կ օյ-
տազ օլալը՛, վէ ի՛Ֆնտիլիթի՛ն ասէ, պի՛ր ինէ՛կ
հաոյիլեթի՛թըրի՛ն քէ մոհազաթի՛թըրի՛ն, նե՛րե-
տէ՛ն կէշաիկի մալիւմ մաշտեա՛ն, վէ ֆա՛միլեա-
ճա խա՛մ տալիս պոլուրմաշտեա՛ն պի՛ր մե՛ծալը-
զը Ջազգ րա՛տա իրա՛նէթ իյէ՛լ քիթի՛կ տի՛ր էլ-
տէ՛ աի, քիս թ աաւըճա՛, է՛ն աշա՛ւ քիտի՛կ պի՛ր

Պատել, պիր տաղ ըզառասն պէրն երւիւն-
նիւ ելբերն իշխոտէ կիղէմիշ իտի: Մարիանն
սոն աճօղբերն իւզբրինէ, նախահ, պէնդի պէ-
թի սօրիշօ օլտուրտէ հայտնէ, թէքէպպեր իւզ-
բր, օպշընր դապորտը, վէ շտիտ պիր սէ-
տա իլէ:

— Մատա՛մ տիւնչես, էօյլէ իսխմէր վար տըր
քի, զարուբեթ վէ սեփալէթ, օ իսխմէրի թա-
շըմագլըղը մէնն իտէլլէր: Իշթէ պու սեպեպէ
մէանի, ակն ասորի չկնոտէէ տէկնը քէնտի իս-

միմի կիլղէմէ քաէ իսիմ . . . Գրգաթ մատամ
քի շիմոն մէճպուր օլտում իսէ , ասըլ իսմիմի

սրիէն սեղեմէք լաթ երկու: — Պէնիւմ խաւիմ իտա-
րիէն-Մարի աւր, վէ պէն գօնթ Հէքթօր տըը
Լանսինիս, վէ դէվիճտի Լիւսիէն Օրէլի տը Բօն-
Լանարսինիս մէշու գորդեւմ, տէտի:

— Ինկիլթէրըատա վէճաթ իթմիշ օլան գօնթ
տը Լասնինին գըզը* Իը, տէտի Մ. տը Շապէն
Հայրէթտէ գալարող :

— Էվլէմ, միւսիւ տիւզ, վէ վէլատէթիմ
վէ ասլըմը միւսյէյիւն քեաֆֆէյի էվրագ Էյէ
տիմտէ օլմալլէ, պիր աղտան սիզէ թագտիմ
խտէճէյիմ:

— Մատմու աղէ՛ւ՛ Ստրինէն, — տէնու մեղաւ պէյէ իթտի տիւզ հէնէնան իլէ, — սիլին բէ տէրնիւզ, պէնիմ՝ ազիլ տօսթլարըմտան պիրիւկէն: — Ընտրում, էհէրիկ մազթիլէ պսնաւ:

տիւրի — Սփարապետ Գրիգորի Կաթողիկոսի
տիւրաբար իջաւ հալինտէ օրոտըտնու պիտաւր-
միշ օրտ իտի, էրտէն կէէէն մուպէնէթի քէն
տիտինէ տիրիղ իթմէղ իտիւմ... — Շու գա

տար քի, Բէտէրինիւզէ պիւլա թէրէտաւուտ ի-
տէճէկիւմ մուալէնէթի, սիզին իչին խտէճէ, իղ
վէ պուռնտան պէզլէ սիղ պուրատա, միւթէվէ-

Ֆանըն զբղը կիպի մուամէէէ կօրէճէքրինիզ
— Էկէր Մարիան, հարէքէթի մէճնունանէսին
տէ պէրտէվամ օլուպ տա, քէնտի առաւիթի
նի թէս.քին իթմէք իսթէմէզ իոէ, պու էլտէն

սիղ կրթմէն էճէ քսինիւ, օ կիտէճէ տիր :
— Ա՛հ, — աէնու պաղըրտը ինթիեալէ է.
մէ ոտաոր, մէ դքիւր թէհտիտ հասէպիյիէ քէն.

տինաէն չլքարագ, վէ ազլընը զայս իտէրէք
— պօւ գլլզ տաի պիր տէսիսէքնար եախօս
— զէկէ ցարդ տաիս օսաւ : ունա տիրիւիս

Մ. ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԻ ԴԱՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՄԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԿԱՌԱՐԱԿՈՒՄԸ

1870